

1. 'प्रवासवर्णन' या वाङ्मय प्रकाराचा आकृतीबंध स्पष्ट करून 'अपूर्वाई' या प्रवासवर्णनाचे वाङ्मयीन सौंदर्य विशद करा. 16

किंवा

'पु. ल. देशपांडे यांच्या खुमासदार व्यक्तिमत्वामुळे आणि मोहक भाषाशैलीमुळे 'अपूर्वाई' या प्रवासवर्णनाला वाचकांच्या उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळतो' या विधानाची सत्यता पटवा.

2. 'प्रवासवर्णन' हा स्वतंत्र वाङ्मयप्रकार होण्यासाठी कोणती घटकतत्वे कारणीभूत ठरतात? 'अपूर्वाई' व्दारे स्पष्ट करा. 16

किंवा

प्रवासवर्णना सारख्या आत्मनिष्ठ साहित्य प्रकारातून पु. ल. देशपांडे या लेखकाचे कोणते व्यक्तिविशेष स्वाभाविकपणे प्रत्ययाला येतात?

3. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे शंभर शब्दात लिहा. 16

गट - 'अ'

- क) 'अपूर्वाई' हे अपूर्व असे प्रवासवर्णन आहे', स्पष्ट करा.
 ख) शेक्सपीअरच्या समाधीचे दर्शन घेतल्यावर पु. ल. देशपांडे यांच्या मनात कोणते विचार आलेत?
 ग) 'अपूर्वाई'तील प्रसंगनिष्ठ विनोदाची माहिती द्या.
 घ) स्कॉटलंडच्या सांस्कृतिक स्वभावविशेषावर पु. ल. देशपांडे यांनी कोणता प्रकाश टाकला?

किंवा

गट - 'आ'

- च) पु. ल. देशपांडे यांनी प्रवासाची तयारी कशी केली?
 छ) इंग्लंडमधील खेड्यांचे काव्यात्मक वर्णन पु. ल. देशपांडे यांनी कसे केले?
 ज) 'अपूर्वाई'तील व्यक्तीनिष्ठ विनोदाची माहिती द्या.
 झ) पु. ल. देशपांडे यांनी इंग्रजी नाटक कंपनीवर कोणता प्रकाश टाकला?

4. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे शंभर शब्दात लिहा. 16

गट - 'क'

- त) 'अपूर्वाई'तील प्रदेशाचा प्रत्यय प्रामुख्याने प्रवासी जीवनाच्या प्रत्ययातून कसा जाणवतो ते स्पष्ट करा.
 थ) 'अपूर्वाई' या प्रवासवर्णनाच्या शीर्षकाचे आशय सौंदर्य स्पष्ट करा.
 द) 'भाषा ही एक अर्जित वस्तू आहे' कसे ते स्पष्ट करा.
 ध) बोलींच्या निर्मितीची कारणे सांगा.

किंवा

गट - 'ख'

- प) लंडनच्या सौंदर्याबरोबरच तेथील माणसांच्या प्रामाणिकपणाचे वर्णन पु. ल. देशपांडे यांनी कसे केले?
- फ) 'एडिंबरा हे स्कॉटलंडचे पुणे' यावर टिप लिहा.
- ब) भाषेची विस्तरीय रचना यावर टिप लिहा.
- भ) प्रमाणभाषेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

5.

पुढील सर्व प्रश्नांची थोडक्यात व समर्पक उत्तरे द्या.

16

- 1) मराठे आणि इंग्रज यांच्यात कोणते समान वेड होते?
- 2) पु. ल. देशपांडे यांनी नवीन वर्षाचे स्वागत कसे केले?
- 3) भाषा म्हणजे काय? ते सांगून भाषेची व्यापकता स्पष्ट करा.
- 4) बोली भाषेच्या अभ्यासाचे महत्त्व सांगा.
